

«ΝΕΟ ΣΧΟΛΕΙΟ (Σχολείο 21ου αιώνα) – Πιλοτική Εφαρμογή, στους Άξονες Προτεραιότητας 1,2,3 -Οριζόντια Πράξη

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΤΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ

ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΠΙΛΟΤΙΚΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΠΕΔΙΟ: ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑ

ΓΝΩΣΤΙΚΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ: ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

ΕΜΠΕΙΡΟΓΝΩΜΩΝ: ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ Χ. ΚΟΥΛΟΥΜΠΑΡΙΤΣΗ

ΑΘΗΝΑ, 4-6/11/2011

ΤΕΣΣΕΡΙΣ ΕΙΝΑΙ ΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΠΑΡΟΝΤΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ ΠΟΥ ΑΠΕΥΘΥΝΕΤΑΙ ΣΤΟΥΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥΣ ΤΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΠΙΛΟΤΙΚΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΓΙΑ ΤΟ «ΝΕΟ ΣΧΟΛΕΙΟ»: (1) να μεταφέρει ευσύνοπτα την ταυτότητα της Μελέτης του Περιβάλλοντος (ΜτΠ) στο νέο Πρόγραμμα Σπουδών (ΠΣ), (2) να εξηγήσει το παιδαγωγικό περιβάλλον μέσα στο οποίο υλοποιείται η ΜτΠ, (3) να παρουσιάσει παραδείγματα εφαρμογών στη σχολική τάξη, και (4) να παρέχει το πλαίσιο προγραμματισμού της διδασκαλίας στη ΜτΠ σε επίπεδο σχολικής μονάδας και τάξης.

(1) **Η ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΚΑΙ Η ΣΤΟΧΕΥΣΗ ΤΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ:** Η Μελέτη Περιβάλλοντος (ΜτΠ) αποτελεί το κατ' εξοχήν παράδειγμα διαθεματικής οργάνωσης του Προγράμματος Σπουδών στη δεκάχρονη υποχρεωτική εκπαίδευση. Πραγματεύεται θέματα από τον χώρο των Κοινωνικών Επιστημών και της Ιστορίας, του Πολιτισμού, της Τεχνολογίας, της Πολιτικής Παιδείας σε συνδυασμό με την Εκπαίδευση για την Αειφόρο Ανάπτυξη και των Φυσικών Επιστημών (Γεωγραφία, Φυσική, Χημεία, Βιολογία). Η ύλη της έχει **σπονδυλωτή και όχι γραμμική διάταξη**, δηλαδή η ύλη οργανώνεται σε θέματα, όπου κάθε θέμα μπορεί να εξετασθεί σε συνάρτηση ή ανεξάρτητα από τα υπόλοιπα. Τη σειρά και τον βαθμό συσχέτισης τα αποφασίζει ο εκπαιδευτικός, καθώς επίσης και τον βαθμό και το εύρος μελέτης ενός θέματος.

Στο επίκεντρο της ΜτΠ είναι ο άνθρωπος και τα επιτεύγματά του· οι ανθρώπινες κοινωνίες, η οργάνωσή τους στον χώρο και τον χρόνο. Γύρω από τον άνθρωπο και τις ανάγκες του, τον χώρο που ζει και εργάζεται, τα τεχνολογικά του επιτεύγματα, τον τρόπο που οργανώνει τις κοινωνίες του και τα μέσα που επινοεί και χρησιμοποιεί για να επιβιώσει, περιστρέφονται όλες οι θεματικές, ακόμα και οι θεματικές των Φυσικών Επιστημών.

Στόχος και επιδίωξη της ΜτΠ είναι ο μαθητής να «συναντά» και να συζητά για θέματα που αφορούν τον ίδιο και την εποχή του. Τα θέματα αυτά αντλούνται από το κοινωνικό, το φυσικό και το ανθρωπογενές περιβάλλον του. Πρέπει το θέμα να τον εμπλέκει άμεσα και να τον παρακινεί να μάθει περισσότερα, τα οποία να εμπεδώνει και να τα αξιοποιεί για να εξηγήσει όσα συμβαίνουν στη ζωή του ή για να επιλύει προβλήματα, με τα οποία έρχεται αντιμέτωπος. Δεν υπάρχει ισχυρότερο **κίνητρο** για εμπλοκή στη μαθησιακή διαδικασία, από το θέμα που παρέχει δυνατότητες στον μαθητή να συζητήσει για τον **εαυτό του, τη ζωή του και τον κοινωνικό του περίγυρο** (Thousand, Villa, Nevin, 2007, 50).

Στο νέο Πρόγραμμα Σπουδών (ΠΣ) η Μελέτη Περιβάλλοντος (ΜτΠ) αποκτά δύο κατευθύνσεις: α) αυτή των Κοινωνικών Επιστημών, και β) αυτή των Φυσικών Επιστημών. Το ανά χείρας υλικό επικεντρώνεται στην πρώτη κατεύθυνση. Στην κατεύθυνση των Κοινωνικών Επιστημών η δομή της ΜτΠ συγκροτείται γύρω από τη μελέτη έξι θεματικών περιοχών, οι οποίες επαναλαμβάνονται από χρονιά σε χρονιά με τη διαδικασία της σπειροειδούς διάταξης της ύλης και του σταδιακά διευρυνόμενου ορίζοντα (από το εγγύτερο και οικείο προς το απώτερο και ξένο). Αυτές οι θεματικές ενότητες είναι:

1. Το άτομο και οι ανάγκες του	4. Οικονομία
2. Η ομάδα / Οι πρώτες ομάδες που ανήκω ως μέλος	5. Επικοινωνία και Ενημέρωση
3. Το άτομο και ο χώρος (συναρτάται με τη γεωγραφία)	6. Πολιτισμός

(2) **ΤΟ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΣΤΗ ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ:** Στο πλαίσιο των αρχών των νέων ΠΣ για το Νέο Σχολείο, η ΜτΠ επικεντρώνεται στην ολόπλευρη ανάπτυξη του μαθητή και επιδιώκει να αγγίξει την καρδιά του, να καλλιεργήσει τον νου και την ψυχή του, να τον βοηθήσει να αποκτήσει δεξιότητες και να διαμορφώσει στάσεις και αξίες, ούτως ώστε να εξελιχθεί σε χρήσιμο, δημιουργικό και χαρούμενο μέλος της κοινωνίας, στην οποία ανήκει. Και, κατ' επέκταση σε χρήσιμο πολίτη.

Η πολιτική παιδεία βρίσκεται, επίσης, στο επίκεντρο της ΜτΠ. Η Εκπαίδευση για τα Δικαιώματα του Παιδιού και τα Ανθρώπινα Δικαιώματα και σύγχρονες παιδαγωγικές προσεγγίσεις που αυτή υιοθετεί, όπως: η μελέτη περίπτωσης, η επίλυση συγκρούσεων, η επιχειρηματολογία, η λήψη αποφάσεων, αξιοποιούνται στη ΜτΠ.

Οι διδακτικοί στόχοι στη ΜτΠ κινούνται στους τέσσερις άξονες που ισχύουν και για τα υπόλοιπα γνωστικά αντικείμενα και είναι: α) γνώση και κατανόηση, β) επικοινωνία και συνεργασία, γ) κριτική σκέψη και διερεύνηση, δ) σύνδεση με την κοινότητα και την καθημερινή ζωή (αυθεντική μάθηση).

Καινοτομία στη ΜτΠ συνιστά η διαφοροποιημένη παιδαγωγική, που εισηγείται διαφοροποιήσεις στη διδασκαλία προς δύο κατευθύνσεις: α) τον μαθητή, και β) το αναλυτικό πρόγραμμα.

α) Διαφοροποιήσεις στη διδασκαλία με επίκεντρο τον μαθητή σημαίνει ότι λαμβάνονται υπόψη: οι προϋπάρχουσες γνώσεις του μαθητή, οι τρόποι που μαθαίνει (οπτικός, ακουστικός, με χειρισμούς αντικειμένων, κτλ), οι πολλαπλές νοημοσύνες, τα ιδιαίτερα ενδιαφέροντα του μαθητή (κίνητρα), ο τρόπος

εργασίας (ατομική, εταιρική, ομαδική, διομαδική). Προσοχή: δεν περιλαμβάνονται στο παρόν οι μαθητές με αναπηρίες και με σοβαρά μαθησιακά προβλήματα ή προβλήματα συμπεριφοράς που προϋποθέτουν ειδική εκπαιδευτική παρέμβαση.

β) Διαφοροποιήσεις στη διδασκαλία με επίκεντρο το αναλυτικό πρόγραμμα σημαίνει: σύνθεση δραστηριοτήτων που, ενώ δεν εμπίπτουν στην κατηγορία του «πιο δύσκολο-πιο εύκολο», βοηθούν στην προώθηση του παιδαγωγικού περιβάλλοντος της ΜτΠ και στην κατάκτηση βασικών γνώσεων από όλους τους μαθητές. Δηλαδή, δεν διδάσκεται «πιο εύκολη ύλη» στους πιο αδύνατους μαθητές, ή δεν παραλείπονται μέρη της ύλης, αλλά παρουσιάζονται με τρόπο που να προσιδιάζει στην περίπτωση του μαθητή που δυσκολεύεται. Για παράδειγμα, αν κάποιος μαθητής δυσκολεύεται να κατανοήσει μια έννοια, αυτή του παρουσιάζεται με διαφορετικό τρόπο, με άλλες ασκήσεις και σε πλαίσιο πιο κατανοητό για τον μαθητή αυτόν. Τέλος, η διαφοροποιημένη διδασκαλία προϋποθέτει και διαφοροποιημένη αξιολόγηση, δηλαδή όχι μόνο προφορική ή γραπτή αξιολόγηση, αλλά αξιολόγηση που μπορεί να αξιοποιεί τις πολλαπλές νοημοσύνες και να γίνεται με ένα διάγραμμα ή με μια ζωγραφιά, ή συνυπολογίζοντας την υπευθυνότητα των μαθητών και τη συνέπειά τους σε ομαδικές εργασίες.

Για να καταστεί κατανοητή η παιδαγωγική προσέγγιση στη ΜτΠ στο πλαίσιο του Νέου Σχολείου, παραθέτουμε δύο διδακτικά σενάρια, τα οποία θα αξιοποιηθούν κατά την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών των δημοτικών σχολείων που θα εφαρμόσουν πιλοτικά τα νέα ΠΣ. Αυτά τα διδακτικά σενάρια επιχειρούν να συνδυάσουν όλα τα στοιχεία που παρουσιάζονται στο παιδαγωγικό περιβάλλον στη Μελέτη του Περιβάλλοντος σε μια συνεκτική, εύληπτη και χρήσιμη για τη σχολική τάξη διδακτική πρόταση.

(3) ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΣΤΗ ΣΧΟΛΙΚΗ ΤΑΞΗ

ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΙΚΟΥ ΔΙΩΡΟΥ ΣΤΗ ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Η επιμορφωτική συνάντηση, που έχει τη μορφή του βιωματικού εργαστηρίου, είναι διάρκειας δύο ωρών. Την πρώτη ώρα το εργαστήριο αφορά τις Α' - Β' τάξεις, ενώ τη δεύτερη ώρα τις τάξεις Γ' - Δ'. Κάθε ώρα περιλαμβάνει δύο μέρη.
--

Α' μέρος: διάρκειας 30-40 λεπτών, όπου θα παρουσιαστεί προσομοίωση της εργασίας στη σχολική τάξη σε μορφή μικροδιδασκαλίας.

Β' μέρος: διάρκειας 20-30 λεπτών, όπου θα παρουσιαστεί η παιδαγωγική θεμελίωση της διδασκαλίας και ο τρόπος προετοιμασίας της είτε σε ατομικό επίπεδο είτε σε επίπεδο συνεργασίας μεταξύ των εκπαιδευτικών.

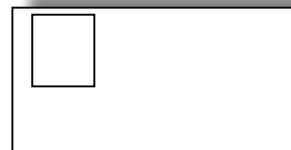
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	ΔΙΑΡΚΕΙΑ
1 ^ο Βιωματικό εργαστήριο (διδακτικό σενάριο): «Έχω το δικό μου όνομα»	1Χ 30' εργαστήριο και 1Χ20' συζήτηση – παιδαγωγική ανάλυση
2 ^ο Βιωματικό εργαστήριο (διδακτικό σενάριο): α. «Κανόνες», β. «Μαθαίνω να ακούω. Μαθαίνω να μιλάω»	1Χ 50' εργαστήριο και 1Χ20' συζήτηση – εξήγηση των θεωρητικών παραδοχών σύνδεση με το ΠΣ της ΜτΠ

1^ο ΒΙΩΜΑΤΙΚΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ: «Έχω το δικό μου μοναδικό όνομα»

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΤΟ ΑΤΟΜΟ ΚΑΙ ΟΙ ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΟΥ
ΕΝΟΤΗΤΑ: ΟΙ ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: ΕΧΩ ΤΟ ΔΙΚΟ ΜΟΥ ΜΟΝΑΔΙΚΟ ΟΝΟΜΑ – ΕΧΩ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ
ΤΑΞΕΙΣ : Α' - Β' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ
ΔΙΑΡΚΕΙΑ: 45' στην τάξη
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ: Η ενότητα εντάσσεται στον τομέα της Πολιτικής Παιδείας και μάλιστα στα «Δικαιώματα του Παιδιού». Αφορά στο 7 ^ο άρθρο των Δικαιωμάτων του Παιδιού, που αναφέρεται στο δικαίωμα στην ιθαγένεια και στην παροχή φροντίδας και ασφάλειας. Στο άρθρο 7 αναφέρεται ότι: «Με τη γέννησή μας έχουμε το δικαίωμα να αποκτήσουμε ένα όνομα και μια εθνικότητα (ιθαγένεια) και, εφόσον είναι εφικτό, να έχουμε τη φροντίδα των γονιών μας». Τα ανθρώπινα δικαιώματα θεμελιώνονται πάνω στις ανθρώπινες ανάγκες. Τα ανθρώπινα δικαιώματα και τα δικαιώματα του παιδιού είναι σύμφυτα με την ανθρώπινη υπόσταση. Δηλαδή, κάθε άνθρωπος που έρχεται στον κόσμο γεννιέται με ανθρώπινα δικαιώματα. Τα κράτη οφείλουν να το αναγνωρίζουν αυτό στους πολίτες τους.
ΣΤΟΧΟΙ: Α) <i>Γνώση και κατανόηση</i> : Οι μαθητές να είναι σε θέση:-να εξηγούν την αναγκαιότητα να έχει καθένας ένα όνομα ως βασικό ανθρώπινο δικαίωμα. -Να συγκρίνουν τα ονόματα και να εντοπίζουν ομοιότητες και διαφορές. -Να γνωρίζουν ότι το όνομα τούς εντάσσει σε μια ομάδα.

<p>Β) <i>Επικοινωνία και συνεργασία</i>: -να συνεργάζονται με τους συμμαθητές τους, για να συνθέσουν τις σκέψεις και τις εργασίες τους.</p> <p>Γ) <i>Κριτική σκέψη και διερεύνηση</i>: -να διατυπώνουν υποθέσεις για το τι μπορεί να συμβεί, όταν κάποιος δεν έχει όνομα.</p> <p>- Να αποδίδουν με ξεχωριστό τρόπο το όνομά τους .</p> <p>Δ) <i>Σύνδεση με την κοινότητα</i>: -</p> <p>Αξίες, στάσεις, συμπεριφορές: -να μην κάνουν διακρίσεις με βάση τα ονόματα ή τη διαφορετικότητα.</p> <p>-να διακρίνουν τις θετικά στοιχεία των άλλων</p> <p>-να εντοπίζουν τη σημασία πώς τόσοι πολλοί, τόσοι διαφορετικοί μπορούν να κάνουν μια ομάδα δυνατή.</p>
<p>ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ:</p> <p>-δημιουργικότητα</p> <p>-πολλαπλοί τρόποι απόδοσης της γνώσης (προφορικά, γραπτά, με ζωγραφιά, με συνεργασία)</p> <p>-η ανάδειξη της ταυτότητας παρέχει κίνητρα για μάθηση</p> <p>-εναλλαγή στην κοινωνικοποίηση κατά την εργασία. Οι μαθητές ξεκινούν από την ατομική εργασία, συνεχίζουν εταιρικά, ανοίγονται με τη συζήτηση στην ολομέλεια, ενώ, τέλος , καταλήγουν σε ζεύγη όπου το ένα μέλος «δένεται» με το άλλο με την υπόσχεση να το φροντίζει. Αυτό δημιουργεί συνθήκες παρωθητικής αλληλεπίδρασης και θετικής αλληλεξάρτησης, που, και τα δύο, αποτελούν βασικές προϋποθέσεις για να επιτύχει η ομαδική εργασία (Κουλουμπάριτση, 2011). Είναι σημαντικό η δασκάλα να οργανώσει τους μαθητές έτσι ώστε αυτοί με φυσικό και αβίαστο τρόπο να περνούν από τα διαφορετικά πλαίσια εργασίας.</p>
<p>ΥΛΙΚΑ:</p> <p>Χαρτιά Α4 λευκά ή χρωματιστά, μικρά χαρτόνια 8Χ13 εκ, χρωματιστοί μαρκαδόροι, ψαλίδια, κλωστή, βελόνα ή συρραπτικό, χαρτί του μέτρου</p> <p>ΠΗΓΕΣ:</p> <p>Σχολικά βιβλία ΜτΠ μαθητή Α΄ και Β΄ Δημοτικού Αθήνα: ΟΕΔΒ. Α΄ τάξη: «Η Ομάδα μια αγκαλιά, δάσκαλοι με τα παιδιά», Β΄ τάξη: «Η ζωή στο σχολείο. Είμαστε μια ομάδα». Σχολικό βιβλίο Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής δασκάλου Ε΄ Δημοτικού «Τα ονόματα είναι κάτι περισσότερο από λέξεις» .</p> <p>Golor, R. & Krapf, P. (2007) <i>Exploring Children's Rights. Nine short projects for primary level</i>. Strasbourg: Council of Europe Publishing.</p>
<p>ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ:</p> <p>Τα υλικά είναι καθημερινής χρήσης και οικονομικά. Χρόνος προετοιμασίας μία ώρα περίπου.</p>
<p>ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ:</p> <p>1. Ταυτότητα (20΄) – Ατομική εργασία</p> <p>Στην τάξη η δασκάλα μοιράζει μικρά χαρτονάκια, 8Χ13 εκ. περίπου, και χρωματιστούς μαρκαδόρους και ζητεί από τους μαθητές να γράψει ο καθένας το όνομα και το επίθετό του. Όποιος δεν ξέρει να τα γράφει μπορεί να τα ζωγραφίσει. Όσα παιδιά δεν μιλούν τη γλώσσα του σχολείου ή γνωρίζουν και μια άλλη γλώσσα μπορούν να γράψουν το ονοματεπώνυμό τους και σε άλλη γλώσσα.</p>

Η δασκάλα επισημαίνει τις διαφορές στις ταυτότητες και εξηγεί το άρθρο 7 των φυσικά να κάνει καμιά αναφορά σ' αυτό) ότι, δηλαδή, κάθε παιδί είναι μοναδικό στον όνομα και επώνυμό του. Ακόμα και τα παιδιά που έχουν το ίδιο όνομα, αυτό αποδίδεται Το όνομά μας είναι η ταυτότητά μας, σαν αυτή που έφτιαξαν τα παιδιά. Τα παιδιά φέρνουν

δικαιωμάτων του παιδιού (χωρίς χαρακτήρα, την εμφάνιση και το με μοναδικά διαφορετικό τρόπο. μια φωτογραφία τους και την

κολλούν στην ταυτότητά τους. Εναλλακτικά ζωγραφίζουν τον εαυτό τους.

Στη συνέχεια η δασκάλα εξηγεί πως στον κόσμο που ζούμε είναι απαραίτητο να έχει κάποιος όνομα, που έχει όνομα μπορεί να αναγνωρίζεται από τους άλλους και να ανήκει σε μια ομάδα.

Ποια είναι τα ξεχωριστά στοιχεία στην ταυτότητα του καθενός; Γιατί είναι ξεχωριστά; Έχει κάποιος ξεχωρίζει;

2. Όλοι διαφορετικοί, όλοι μαζί (25') – Ατομική και ομαδική εργασία

Η δασκάλα μοιράζει μια κόλα Α4 σε κάθε παιδί όπου έχει σχεδιάσει μια καρδιά (εναλλακτικά αφήνει την καρδιά, όπως εκείνο θέλει). Μέσα στην καρδιά χρωματίζει ο καθένας το όνομά του, και η δασκάλα το Κάθε μαθητής κόβει με το ψαλίδι την καρδιά και με τη σειρά του πάει στη δασκάλα που περνάει σε κάθε Όταν ολοκληρωθούν όλες οι καρδιές, η δασκάλα τις βάζει πάνω στο χαρτί του μέτρου και ανάμεσα δική της αρχίζει τη συζήτηση με τους μαθητές. Τους ζητεί να φέρουν ένα μικρό, αγαπημένο αντικείμενο και να το κολλήσουν πάνω στην καρδιά τους. Μπορεί και να γράψουν πάνω σε ένα χαρτάκι από το προσωπικό τους σημειωματάριο μια σκέψη και να την κολλήσουν στην καρδιά τους.

Στη συνέχεια, τους προσκαλεί να πάρει ο καθένας με τη σειρά του την καρδιά ενός άλλου παιδιού και να πει κάτι καλό που έχει το άλλο παιδί και να θυμηθεί κάτι που έχουν κάνει μαζί. Τι θα μας έλειπε στην τάξη από αυτό το παιδί, αν δεν ερχόταν μια μέρα στο σχολείο;

Εφόσον αυτή η δραστηριότητα γίνει στη Β' τάξη, καλούμε το παιδί που έβαλε δίπλα στην καρδιά του την καρδιά ενός άλλου παιδιού να το φροντίζει για μια βδομάδα σε κάτι που θα χρειαστεί, ενώ την εβδομάδα που θα ακολουθήσει οι ρόλοι θα αντιστραφούν. Οι συντροφίες των μαθητών ανά δύο καρδιές κολλιούνται στο χαρτί του μέτρου ή δένονται δίπλα -δίπλα με τις κλωστές τους και κρέμονται στη συνέχεια μαζί στο χαρτί του μέτρου. Τα παιδιά καλούνται να συζητήσουν για τις ξεχωριστές καρδιές που γίνονται μαζί μια ομάδα. Τόσο διαφορετικοί, ο καθένας με την ταυτότητά του, τόσο ξεχωριστοί και τόσο δεμένοι.

επειδή μόνο αυτός

δικαίωμα να

κάθε παιδί να σχεδιάσει δικό της.

καρδιά μια χρωματιστή κλωστή. καρδιά με το όνομά της και

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Όταν τους ζητείται, οι μαθητές :

-διατυπώνουν υποθέσεις για το τι μπορεί να σημαίνει για τους ανθρώπους να μην έχουν όνομα και να μην ανήκουν σε έναν τόπο.

-αποδίδουν προφορικά τα συναισθήματά τους για τη σημασία να έχουν κάποιον να τους φροντίζει.

Στη σχολική καθημερινότητα και σε βάθος χρόνου διαπιστώνεται ότι οι μαθητές έχουν συμπεριφορά απαλλαγμένη από διακρίσεις.

2^ο ΒΙΩΜΑΤΙΚΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ: «Συνεργαζόμαστε. Έχουμε κανόνες»

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: Η ΟΜΑΔΑ / ΟΙ ΠΡΩΤΕΣ ΟΜΑΔΕΣ ΠΟΥ ΑΝΗΚΩ ΩΣ ΜΕΛΟΣ
ΕΝΟΤΗΤΑ: ΖΟΥΜΕ ΜΑΖΙ - ΣΥΝΕΡΓΑΖΟΜΑΣΤΕ
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: ΣΥΝΕΡΓΑΖΟΜΑΣΤΕ. ΕΧΟΥΜΕ ΚΑΝΟΝΕΣ
ΤΑΞΕΙΣ : Γ΄ - Δ΄ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ
ΔΙΑΡΚΕΙΑ: 90΄ στην τάξη
<p>ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ: Η ενότητα εντάσσεται στον τομέα της Κοινωνικής και Πολιτικής Παιδείας. Αυτό που πρέπει να αναδειχθεί ως μήνυμα και προϋπόθεση για καλή συνεργασία είναι η ύπαρξη δομής και κανόνων για την οργάνωση της κοινής εργασίας και πορείας.</p> <p>Αναλυτικότερα, γνωρίζουμε ότι, όπως και σε άλλα έμβια όντα, η επιβίωσή μας στηρίζεται στη δομή και την οργάνωση της κοινωνικής ζωής μας, η οποία διασφαλίζεται επί τη βάση κοινά συμφωνημένων κανόνων. Οι κανόνες διαφυλάσσουν και προστατεύουν διάφορα δικαιώματα, τόσο των ενηλίκων όσο και των παιδιών, όπως είναι το δικαίωμα της ελεύθερης έκφρασης. Παράλληλα, από τους κανόνες απορρέουν και οι υποχρεώσεις που έχουμε όλοι μας έναντι των άλλων μελών της ομάδας μας.</p> <p>Το σχολείο αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους θεσμούς κοινωνικοποίησης των παιδιών, επειδή παρέχει ευκαιρίες για να αναπτύξουν κοινωνικές δεξιότητες και να προβληματιστούν σε θέματα, αλλά και βιώματα πολιτικής παιδείας που θα τα βοηθήσουν να μην εισπράττουν αβασάνιστα τις καθημερινές τους εμπειρίες, τις συγκρούσεις, τις αστοχίες και τις ανατροπές και τα απρόβλεπτα που επιφυλάσσει η συνύπαρξη και η συνεργασία με άλλους ανθρώπους.</p> <p>Βασική προϋπόθεση για να εξελιχθούν μελλοντικά οι μαθητές σε χρήσιμους πολίτες με πλήρη πολιτικά δικαιώματα, είναι να βιώσουν από την πρώτη σχολική ηλικία, στην πράξη και όχι στα λόγια, τι σημαίνει συνεργάζομαι, θέτω και τηρώ κανόνες συνεργασίας, είμαι υπεύθυνος, και, όταν δεν είμαι, έχω συναποφασίσει πώς θα επανέρχομαι στην τήρηση των ευθυνών μου.</p>
<p>ΣΤΟΧΟΙ:</p> <p>Α) <i>Γνώση και κατανόηση</i>: Οι μαθητές να είναι σε θέση :-να εξηγούν τι είναι ένας κανόνας και την αναγκαιότητά του. Γιατί έχουμε κανόνες;</p> <ul style="list-style-type: none"> -Να κατονομάζουν κανόνες για καλή συνεργασία. -Να γνωρίζουν τους κανόνες του καλού ομιλητή και του καλού ακροατή. -Να ξεχωρίζουν τι είναι κανόνας από το τι δεν είναι . Για παράδειγμα, δεν μπορεί να είναι κανόνας η συμπάθεια προς κάποιον, δεδομένου ότι τα συναισθήματα προκύπτουν δεν επιβάλλονται. -Να συγκρίνουν κανόνες σε άλλα σχολικά συστήματα με τους κανόνες που έχουν αποφασίσει. <p>Β)<i>Επικοινωνία και συνεργασία</i>:-να συνεργάζονται με τους συμμαθητές τους, για να συνθέσουν τις σκέψεις και τις εργασίες τους.</p> <ul style="list-style-type: none"> -Να συναποφασίσουν αν θα υπάρχουν κυρώσεις και ποιες θα είναι αυτές, όταν δεν τηρείται ένας κανόνας. <p>Γ)<i>Κριτική σκέψη και διερεύνηση</i>: -να διατυπώνουν υποθέσεις για το τι μπορεί να συμβεί, όταν κάποιος δεν τηρεί τους κανόνες.</p>

<p>- Να συγκρίνουν δεδομένα από μελέτες περίπτωσης και να καταλήγουν σε συμπεράσματα .</p> <p>Δ) <i>Σύνδεση με την κοινότητα</i>: -Οι μαθητές αναζητούν ομοιότητες και διαφορές ανάμεσα σε κανόνες που ισχύουν στο σχολείο και στη δουλειά των γονιών τους.</p> <p>Αξίες, στάσεις, συμπεριφορές: -να αποδεικνύουν στην πράξη ότι τηρούν τους κανόνες (π.χ. τηρούν τους κανόνες του καλού ομιλητή και καλού ακροατή).</p> <p>-να συζητούν την άποψη της μειοψηφίας.</p>
<p>ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ:</p> <p>-πολλαπλοί τρόποι απόδοσης της γνώσης (προφορικά, γραπτά, με ζωγραφιά, με συνεργασία)</p> <p>-η ανάδειξη της συμβολής των μαθητών σε ρόλους όπως του συντονιστή ή του εκπροσώπου της ομάδας παρέχει κίνητρα για συμμετοχή και μάθηση</p> <p>- η εργασία σε ομάδες σε συνθήκες εμπίωσης και θετικής αλληλεξάρτησης μεταξύ των μαθητών ενδυναμώνει τους δεσμούς μεταξύ των μαθητών και καθιστά τη σχολική ομαδική εργασία πιο ελκυστική(Κουλουμπαρίτση, 2011).</p> <p>-Οι μαθητές που διαθέτουν αναλυτική σκέψη βοηθούνται στο να οργανώνουν πιο συστηματικά τα δεδομένα που ανακύπτουν από τις συζητήσεις , να καταλήγουν σε συμπεράσματα και να μεταφέρουν όσα κατανόησαν σε περιστάσεις του καθημερινού βίου.</p>
<p>ΥΛΙΚΑ:</p> <p>χρωματιστοί μαρκαδόροι, χαρτί του μέτρου</p> <p>ΠΗΓΕΣ:</p> <p>Σχολικά βιβλία ΜτΠ μαθητή Γ΄ Δημοτικού Αθήνα: ΟΕΔΒ. «Για να ζούμε μαζί χρειαζόμαστε κανόνες».</p> <p>COMPASITO Manual on Human Rights Education for Children. Strasbourg: Council of Europe Publishing.</p> <p>Golor, R. & Krapf, P. (2007) <i>Exploring Children’s Rights. Nine short projects for primary level</i>. Strasbourg: Council of Europe Publishing.</p>
<p>ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ:</p> <p>Χρόνος προετοιμασίας μία ώρα περίπου.</p> <p>Δύο – τρεις μέρες πριν τη διδασκαλία ζητείται από τους μαθητές να καταγράψουν στο σημειωματάριό τους κάποιο επεισόδιο που έγινε στην τάξη ή στο σχολείο με αποτέλεσμα κάποιο παιδί / κάποια παιδιά να λάβουν επίπληξη ή να τιμωρηθούν για τη συμπεριφορά τους.</p>
<p>ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ:</p> <p>1. Μελέτες Περίπτωσης : Κανόνες</p> <p>Η μελέτη περίπτωσης χρησιμοποιείται συχνά στις κοινωνικές επιστήμες . Στη μελέτη περίπτωσης αποτυπώνεται ένα πρόβλημα που επιζητεί επίλυση. Αν οι μαθητές δεν εντοπίσουν κάποιο συμβάν, ή αν αναφέρουν όλοι το ίδιο, η δασκάλα μπορεί εναλλακτικά να παρουσιάσει αυτή κάποιες περιπτώσεις που έχει επινοήσει . Ακολουθούν τρεις δικές μας ιστορίες που τις έχουμε δει συχνά να συμβαίνουν στη σχολική τάξη. Μπορεί και οι ίδιοι οι μαθητές να μας αναφέρουν παρόμοια περιστατικά.</p>

Μελέτη Περίπτωσης 1 (ΜΠ1): Η δασκάλα εξήγησε πολλές φορές στους μαθητές ότι πρέπει να είναι τυπικοί με τα χρονικά όρια που τίθενται, π.χ. να έρχονται στην ώρα τους και να παραδίδουν την εργασία που έχουν αναλάβει στην ώρα της. Ο Μάρκος μονίμως αργεί το πρωί. Η δασκάλα τον προειδοποίησε μια τελευταία φορά, ο Μάρκος όμως συνεχίζει να την αγνοεί, με αποτέλεσμα να έχουν αρχίσει να γκρινιάζουν και τα υπόλοιπα παιδιά της ομάδας του, επειδή δεν είναι ποτέ στην ώρα του, ούτε παραδίδει στην ώρα τους τις εργασίες που αναλαμβάνει. Τους πνίγει το δίκιο. Νιώθουν κορόιδα.

Ερωτήσεις ΜΠ1: Ποιο είναι το πρόβλημα; Πόσο σοβαρό είναι; Ποιοι επηρεάζονται; Τι μπορεί να γίνει, ώστε να μη νιώθουν κορόιδα οι συμμαθητές του Μάρκου ;

Μελέτη Περίπτωσης 2 (ΜΠ2): Τα παιδιά εργάζονται σε ομάδες. Ο Πέτρος παραπονιέται ότι δεν αποδέχονται ποτέ την άποψή του. «Στην ομάδα μου λένε να μιλάω, κυρία, και μετά μου λένε να πάψω να μιλάω και να αφήσω τους υπόλοιπους να κάνουν τη δουλειά σωστά. Ξέρω ότι με βοηθάνε, κυρία, όμως νιώθω ότι με θεωρούν χαζό».

Ερωτήσεις ΜΠ2: Ποιο είναι το πρόβλημα; Πόσο σοβαρό είναι; Ποιοι επηρεάζονται; Ποιος μπορεί να το λύσει; Με ποιον τρόπο;

Μελέτη περίπτωσης 3 (ΜΠ3): «Δεν θέλω να δουλέψω σε ομάδα, κυρία. Εσείς μας είπατε ότι έχουμε δικαίωμα να εκφράζουμε ελεύθερα την άποψή μας. Σας λέω, λοιπόν, ότι ούτε να δουλέψω ομαδικά θέλω, ούτε να βοηθάω τον Γιώργο».

«Κυρία, δεν μας βοηθάει καθόλου, όλα μόνη της τα κάνει και τα κρύβει από μας. Δεν μοιράζεται τίποτα».

«Γιατί, Ειρήνη;» «Δεν θέλω, κυρία. Έχω δικαίωμα να μην θέλω».

Ερωτήσεις ΜΠ3: Ποιο είναι το πρόβλημα; Πόσο σοβαρό είναι; Ποιοι επηρεάζονται; Ποιος μπορεί να το λύσει; Με ποιον τρόπο;

Μοιράζουμε τις τρεις ιστορίες στις μαθητικές ομάδες της τάξης μας και τους ζητάμε να απαντήσουν στις ερωτήσεις προφορικά ή γραπτά. Στη συνέχεια, τους ζητάμε να φτιάξουν ένα σκίτσο για κάθε ιστορία. Κατ' αυτόν τον τρόπο προσπαθούμε να τους εμπλέξουμε περισσότερο με τους ήρωες της ιστορίας. Κάθε ομάδα ορίζει έναν εκπρόσωπο. Ο εκπρόσωπος της κάθε ομάδας παρουσιάζει τις απαντήσεις και το σκίτσο, το οποίο κολλάει στο χαρτί του μέτρου που έχουμε αναρτήσει σε τοίχο της τάξης, σε σημείο που να είναι ορατό απ' όλους τους μαθητές. Όταν ολοκληρωθεί η παρουσίαση και οι μαθητές δώσουν τις δικές τους εξηγήσεις, η δασκάλα με κατάλληλες ερωτήσεις καθοδηγεί τους μαθητές να διαπιστώσουν ότι **οι κανόνες στη σχολική ζωή** είναι απαραίτητοι για να προστατεύουν την καθημερινή ζωή και τα δικαιώματα των ίδιων των παιδιών στο σχολείο, όπως οι νόμοι προστατεύουν την καθημερινότητά μας.

Ενδεικτικές ερωτήσεις: Ποιος αποφασίζει για τους κανόνες; Τι είδους κανόνες είναι αυτοί; Αν κάποιος διαφωνεί θα είναι υποχρεωμένος να τηρεί τους κανόνες; Οι κανόνες μπορεί να αλλάζουν; Από ποιον και πώς; Τι συμβαίνει σε περίπτωση που δεν τηρείται ένας κανόνας;

2. Συντονισμένη συζήτηση στην τάξη: Μαθαίνω να Ακούω και να Μιλώ

Κατά τη διάρκεια της συζήτησης για τους κανόνες στην τάξη και στο σχολείο διαπιστώνεται ότι όλοι οι μαθητές μιλάνε όλοι μαζί και παραβλέπουν τον κανόνα : «Ο καθένας με τη σειρά του και με χέρι. Όχι όλοι μαζί!». Γιαυτό η δασκάλα αποφασίζει να παίξει ένα παιχνίδι με τους μαθητές και να τους ασκήσει σε δεξιότητες του καλού ομιλητή και του καλού ακροατή. Ζητάει απ' τα παιδιά να αδειάσουν εντελώς τα θρανία τους και να κρατήσουν επάνω μόνο τη γόμα τους. Στη συνέχεια θέτει ως θέμα για συζήτηση το «Ποιος πρέπει να αποφασίζει για τους κανόνες στην τάξη και τι πρέπει να κάνουμε, όταν κάποιος δεν τηρεί τον κανόνα που τέθηκε;». Παραπλήσιο είναι και το ερώτημα :«Αν αποφασίσουμε κάποια κύρωση, θα ισχύει για όλους το ίδιο, ακόμα και γι αυτούς που έχουν κάνει πολλή πρόοδο στη συμπεριφορά;» «Θα δίνουμε κάποια ευκαιρία ή θα επιβάλλουμε αμέσως κάποια κύρωση;».

Προκειμένου να εμπλέξει η δασκάλα ενεργά τους μαθητές στη δραστηριότητα και να τους παρακινήσει, ζητεί έναν εθελοντή μαθητή για συντονιστή της συζήτησης, άρα εκχωρεί μέρος του ρόλου της και βοηθάει τους μαθητές να γίνουν υπεύθυνοι. Εξυπακούεται ότι , τουλάχιστον την πρώτη φορά θα επιλέξει έναν μαθητή συγκροτημένο και συνεργάσιμο. Του δίνει ένα ρολόι ψηφιακό και του ζητεί να δίνει τον λόγο στους μαθητές που επιθυμούν να μιλήσουν. Κάθε μαθητής – ομιλητής πρέπει να είναι σύντομος και να ολοκληρώνει τη σκέψη του σε 60'', αλλιώς του αφαιρείται ο λόγος. Κάθε ομιλητής, εκτός από τον πρώτο πρέπει να έχει ακούσει καλά τον προλαλήσαντα και να τον σχολιάζει. Δηλαδή, πριν πει την άποψή του να πει κάτι σαν: «Η Μαρία μας είπε ότι πρέπει να μην αφήνουμε αυτόν που δεν τηρεί τον κανόνα να βγαίνει διάλειμμα κτλ». Επίσης , κάθε ομιλητής πρέπει να μιλήσει μόνο μια φορά. Αυτό διασφαλίζεται με τη γόμα. Πώς; Αυτός που έχει ήδη πάρει τον λόγο βάζει στην άκρη του θρανίου τη γόμα κι έτσι δεν του ξαναδίνει τον λόγο ο συντονιστής.

Οι μαθητές παρακολουθούν προσεκτικά τη συζήτηση και καλούνται στο τέλος με την υποστήριξη και την καθοδήγηση της δασκάλας να εντοπίσουν και να συνοψίσουν τα κυριότερα σημεία, τα οποία γράφονται σε χαρτί του μέτρου. Γενικά, στο σχολείο οι μαθητές και οι δάσκαλοι έρχονται για να εργαστούν μαζί. Για να γίνει αυτό με τον καλύτερο τρόπο πρέπει να τηρούνται κάποιοι κανόνες από όλους, μεγάλους και μικρούς. Για παράδειγμα, ούτε οι μαθητές αλλά ούτε και οι δάσκαλοι πρέπει να καθυστερούν συστηματικά από την εργασία τους.

Τέλος, μαθητές και δασκάλα καταλήγουν στους κανόνες που θα τηρούν στην τάξη τους, αλλά και στις κυρώσεις, όταν δεν τηρούνται οι κανόνες αυτοί.

2^α. Ο κάθε άνθρωπος ακούει με τον δικό του μοναδικό τρόπο

Η δασκάλα καλεί τρεις μαθητές και τους ζητεί να βγουν από την τάξη. Στη συνέχεια διαβάζει σε όσους έμειναν τις οδηγίες για το παιχνίδι «Παίζουμε το Διαδίκτυο» από το βιβλίο μαθητή της Μελέτης Περιβάλλοντος της Γ΄ Δημοτικού (Κόκκοτας, κ.ά., 2006, σελ. 145, ενότητα 8). Οι μαθητές προσπαθούν να ακολουθήσουν το 1^ο και το 2^ο βήμα από τις οδηγίες. Στη συνέχεια, μπαίνουν με τη σειρά ένας-ένας οι μαθητές που ήταν έξω και, κάθε φορά, ένας εθελοντής μαθητής της τάξης τούς περιγράφει τα βήματα, προκειμένου αυτοί να τα ακολουθήσουν. Στην πράξη αποδεικνύεται ότι κάθε άνθρωπος ακούει με διαφορετικό και μοναδικό τρόπο, γι' αυτό πρέπει να προσπαθούμε να είμαστε πολύ σαφείς και σύντομοι, όταν μιλάμε και να μην αντιδρούμε με αγένεια, όταν οι άλλοι δεν μας καταλαβαίνουν πάντα.

Σύνοψη και καταληκτικά συμπεράσματα: Ως καταληκτική δραστηριότητα πρέπει να είναι ένα ή δυο διαγράμματα που να συνοψίζουν τα συμπεράσματα από τις συζητήσεις και το παιχνίδι που έχει προηγηθεί. Προτείνουμε το ένα διάγραμμα να έχει ως κεντρικό θέμα το «Τι σημαίνει ξέρω να ακούω;», ενώ το άλλο το «Τι σημαίνει ξέρω να μιλάω;» (βλ. Παράρτημα).

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: -Δίνεται στους μαθητές μια σειρά από φράσεις και τους ζητείται να διακρίνουν τις απλές φράσεις από όσες εκφράζουν ανθρώπινα δικαιώματα.

-συζητούν και προτείνουν κανόνες στο άλλο τμήμα της ίδιας τάξης ή σε άλλη τάξη.

(4) ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΕΣ ΠΑΡΑΔΟΧΕΣ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΠΣ ΤΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

Ακολουθεί πίνακας με τέσσερις τομείς στοχασμού, τους οποίους συμπληρώνει ο εκπαιδευτικός κατά την προετοιμασία της διδασκαλίας του. Θεωρούμε ότι αυτό το πλαίσιο βοηθάει και όταν σχεδιάζει σε συνεργασία και με άλλους συναδέλφους του. Παραθέτουμε παράδειγμα από την προετοιμασία και τον προγραμματισμό της ΜτΠ είτε σε ωριαίο είτε σε πιο μακροχρόνιο προγραμματισμό.

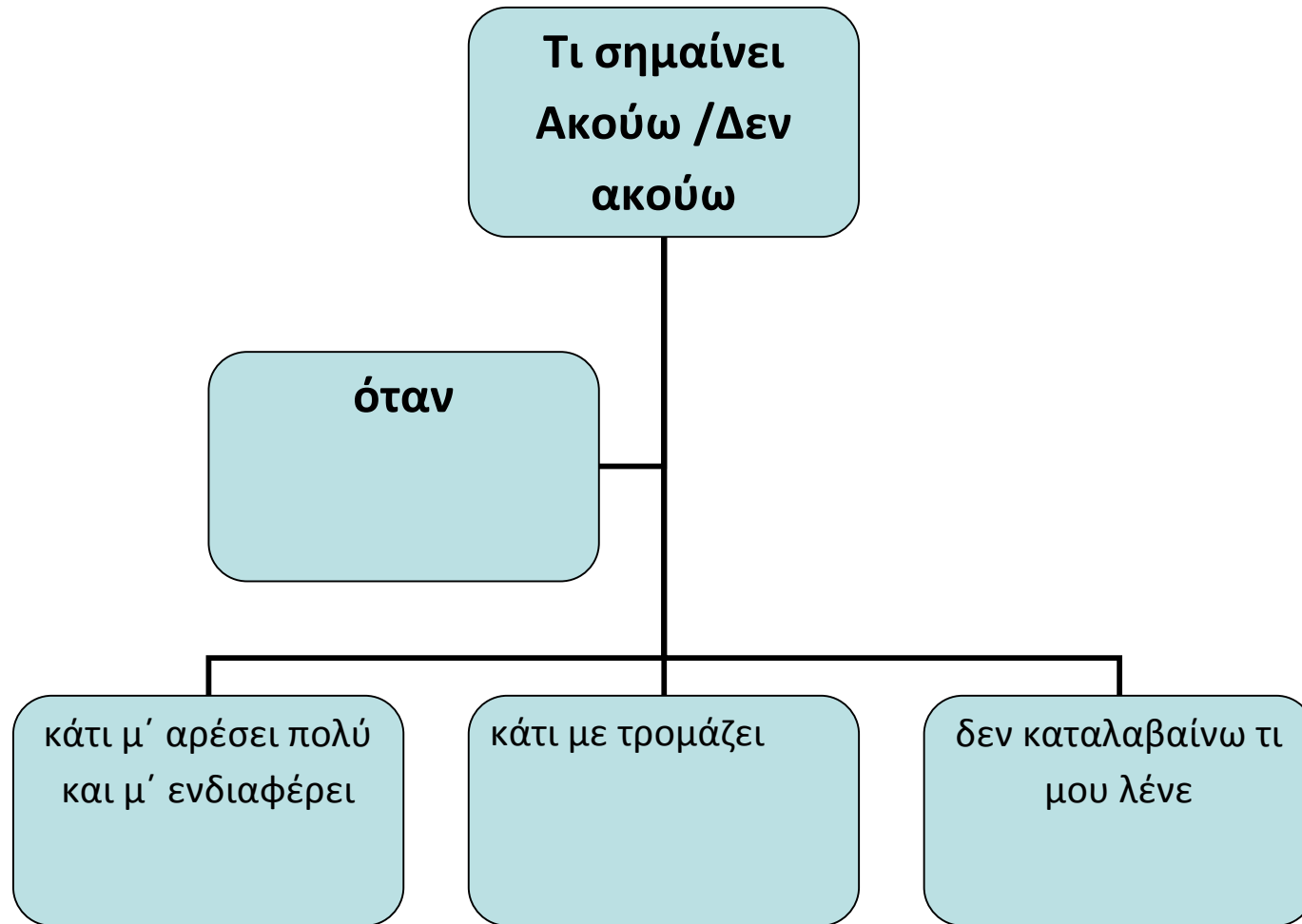
ΟΡΓΑΝΩΣΙΑΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ	ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ-ΜΑΘΗΣΙΑΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ
----------------------------	------------------------------------

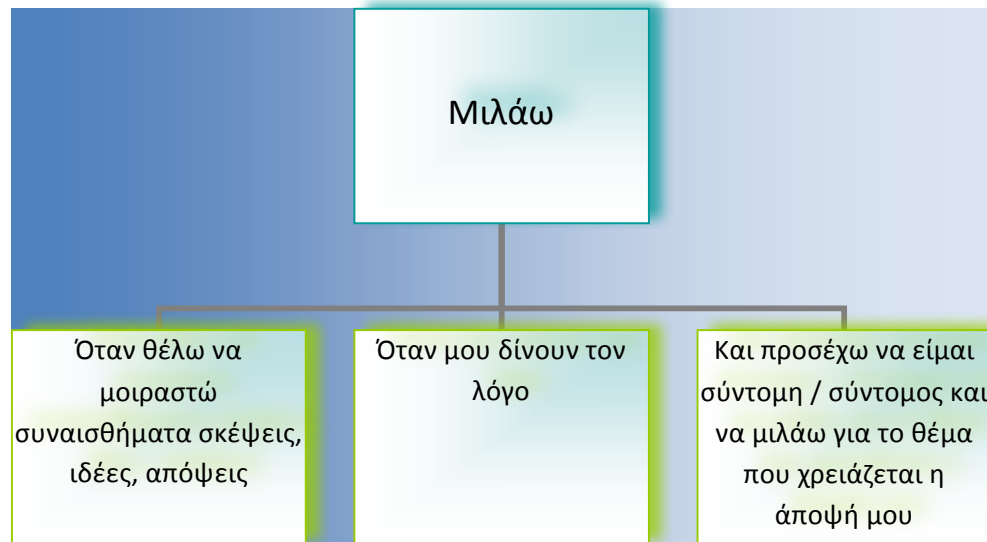
Τι ισχύει στο σχολείο μου;	Τι μπορεί να γίνει με τα νέα ΠΣ;	Τι ισχύει στο νέο ΠΣ Μελέτης;	Ποιοι οι στόχοι και οι μέθοδοί μου;
<p>Αρχές και αξίες του σχολείου, π.χ. στενή συνεργασία με γονείς</p> <p>Πηγές υλικού: σχολικά βιβλία, φωτοτυπίες</p> <p>Υλικοτεχνική υποδομή</p> <p>Διδασκαλία μετωπική για όλη την τάξη</p> <p>Ταυτότητα του γνωστικού αντικειμένου</p>	<p>Σε ποιο χρόνο και χώρο θα συνεργασθούν οι εκπαιδευτικοί του σχολείου για να επιτύχουν κοινούς στόχους;</p> <p>Διαθέτει το σχολείο κοινό όραμα; Π.χ. Ομαδική εργασία για όλο το σχολείο;</p> <p>Εργαλεία καταγραφής του εκπαιδευτικού: ημερολόγιο;</p> <p>Ποια είναι η απαιτούμενη Υ/Τ υποδομή και το πρόσθετο υλικό;</p>	<p>4 Διδακτικοί στόχοι: α) γνώση και κατανόηση, β) επικοινωνία και συνεργασία, γ) έρευνα και κριτική σκέψη, δ) σύνδεση με την κοινότητα</p> <p>Χαρακτηριστικά του νέου ΠΣ:</p> <ul style="list-style-type: none"> -διαθεματικό -στοχοκεντρικό - εννοιοκεντρικό - με βάση πολλαπλές νοημοσύνες, ικανότητες -εθνική και κοινωνικο- οικονομική πρόελευση μαθητών <p>Παιδαγωγική: -ομαδική εργασία</p> <ul style="list-style-type: none"> -διαφοροποιημένη 	<p>Αρχές και πρακτικές για την καλή λειτουργία των ομάδων</p> <p>Με ποια δεδομένα επιτυγχάνω τη διαφοροποιημένη παιδαγωγική; Λαμβάνω υπόψη μου:</p> <ul style="list-style-type: none"> -τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του μαθητή. Οι μαθητές διαφέρουν σε πολλά στοιχεία, π.χ. γλωσσική και πολιτισμική διαφοροποίηση. Οι διαφορές βάση για προγραμματισμό. - ομαδοποίηση των μαθητών ανάλογα με στόχους και ανάγκες μαθητών -πολλαπλό εκπαιδευτικό υλικό - αξιολόγηση συναρτάται με διδασκαλία
ΤΟΜΕΑΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ		ΤΟΜΕΑΣ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑΣ	
Τι ίσχυε μέχρι τώρα;	Πώς αξιολογείται η μάθηση ;	Τι ίσχυε μέχρι τώρα;	Τι; Πώς; Πόσο χρόνο;
Αξιολόγηση της γνώσης με κλειστού τύπου δοκιμασίες	Αξιολόγηση με βάση το διδακτικο-μαθησιακό πλαίσιο	Οργάνωση με βάση το σχολικό βιβλίο	Προετοιμασία με βάση το οργανωσιακό, Δ/Μ πλαίσιο και το πλαίσιο αξιολόγησης. Παραδείγματα παρέχονται στα σενάρια που προηγήθηκαν.

ΟΡΓΑΝΩΣΙΑΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ	ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ-ΜΑΘΗΣΙΑΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ
----------------------------	------------------------------------

Τι ισχύει στο σχολείο μου;	Τι μπορεί να γίνει με τα νέα ΠΣ;	Τι ισχύει στο νέο ΠΣ Μελέτης;	Ποιοι οι στόχοι και οι μέθοδοί μου;
ΤΟΜΕΑΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ		ΤΟΜΕΑΣ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑΣ	
Τι ίσχυε μέχρι τώρα;	Πώς αξιολογείται η μάθηση ;	Τι ίσχυε μέχρι τώρα;	Τι; Πώς; Πόσο χρόνο;

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Βιβλιογραφία

Κόκκοτας Π., Αλεξόπουλος Δ., Μαλαμίτσα Αικ. , Μαντάς Γ., Παλαμαρά Μ., Παναγιωτάκη, Π. (2006) Μελέτη Περιβάλλοντος Γ΄ Δημοτικού. Αθήνα: ΟΕΔΒ.

Κουλουμπαρίτση, Α.Χ. (2007) Πολυ-γραμματισμοί στη Μελέτη Περιβάλλοντος. Στο Κουλουμπαρίτση, Α.Χ. (2011) *Αναλυτικό Πρόγραμμα και Διδακτικός Σχεδιασμός*. Αθήνα: Γρηγόρης.

Thousand, J.S., Villa, R.A., Levin, A.I. (2007) *Differentiating Instruction*. Thousand Oaks, CA: Corwin Press.

www.pi-schools.gr/ΜΑΘΗΜΑΤΑ/ΜΕΛΕΤΗ_ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ/ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ_ΑΡΘΡΑ

Για συναφή θέματα βλέπε «ΠΑΙΔΕΙΑ ΠΟΛΙΤΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ» προσωπική ιστοσελίδα της Αλεξάνδρας Κουλουμπαρίτση στο Google.

Ας παίξουμε

Θα χρειαστούμε:

ένα βιβλίο, δύο λευκά φύλλα χαρτί και ένα νήμα με μήκος ένα μέτρο για κάθε μαθητή

ένα μικρό χαρτόνι και ένα νήμα με μήκος δύο μέτρα για κάθε ομάδα

Ακολουθούμε τα παρακάτω βήματα:

1ο Βήμα

α) Όλοι μας γράφουμε στο ένα φύλλο χαρτί με κεφαλαία γράμματα τη λέξη «ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΗΣ» και το καρφιστώνουμε στην μπλούζα μας. Ο καθένας από μας έγινε... «υπολογιστής». Το βιβλίο που επιλέξαμε θα είναι το «πρόγραμμά» μας...

β) Γράφουμε στο άλλο φύλλο τη λέξη «ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΣ» και από κάτω συμπληρώνουμε:

- ✓ το όνομά μας
- ✓ τον τίτλο του βιβλίου
- ✓ τους συγγραφείς του
- ✓ οτιδήποτε άλλο θέλουμε σχετικά με το βιβλίο

γ) Καρφιστώνουμε στην μπλούζα μας τις «ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΣ» μας και κρατάμε το βιβλίο στο χέρι μας.

Προσοχή! Όσα γράψαμε στο δεύτερο φύλλο χαρτί είναι οι «πληροφορίες» μας. Προς το παρόν δεν μπορούμε να μιλάμε γι' αυτές με κανέναν στην τάξη!

3ο Βήμα

Ο κάθε «ΚΕΝΤΡΙΚΟΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΗΣ» δίνει ένα από τα μεγάλα κομμάτια του νήματος στους άλλους «ΚΕΝΤΡΙΚΟΥΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΕΣ» μέχρις ότου να συνδεθούν μεταξύ τους όλοι οι ΚΕΝΤΡΙΚΟΙ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΕΣ.

Τώρα όλοι οι «ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΕΣ» του κόσμου, θπλασή της τάξης, συνδεθήκαμε και γίναμε το «ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ»!

Έτσι, όλοι οι μαθητές της τάξης μπορούμε να μιλάμε, να ρωτάμε και να ανταλλάσσουμε τις «πληροφορίες» μας.

2ο Βήμα

α) Κόβουμε από το χαρτόνι της ομάδας μία ταινία. Γράφουμε τη φράση «ΚΕΝΤΡΙΚΟΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΗΣ», τη διπλώνουμε και κολλάμε τις άκρες της. Ένας από μας τη βάζει στο κεφάλι του σαν στεφάνι και γίνεται ο «ΚΕΝΤΡΙΚΟΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΗΣ».

β) Καθένας μας παίρνει το νήμα τού ενός μέτρου και το δίνει στον «ΚΕΝΤΡΙΚΟ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΗ» της ομάδας του. Ο «ΚΕΝΤΡΙΚΟΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΗΣ» κρατάει τη μία άκρη του κι εμείς κρατάμε την άλλη.

Τώρα «συνδεθήκαμε», και όλοι στην ομάδα μας μπορούμε να μιλάμε, να συζητάμε μεταξύ μας, να ανταλλάσσουμε τις «πληροφορίες» μας, να κάνουμε ερωτήσεις, να επικοινωνούμε, γίναμε θπλασή ένα «δίκτυο» υπολογιστών.

Προσοχή! Η επικοινωνία γίνεται μόνο στην ομάδα μας και μόνο με όσους κρατάνε το νήμα στο χέρι τους.

